

นโยบายต่างประเทศของรัสเซียในการเข้าสู่ปี 2020: ความสำเร็จของวันนี้ และความท้าทายของอนาคต

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย พ.ท. อารังชัย ทนุนภักดิ์

สถาบัน Russian International Affairs Council (RIAC) ซึ่งเป็น Think Tank ของรัสเซียได้อธิบายถึง “นโยบายต่างประเทศของรัสเซียในการเข้าสู่ปี 2020 : ความสำเร็จของวันนี้ และความท้าทายของอนาคต” สรุปได้ดังนี้

นโยบายต่างประเทศของรัสเซียประสบความสำเร็จอย่างมากเมื่อเทียบกับความไม่มีเสถียรภาพ และความผันผวนที่กลายเป็นคุณลักษณะของสถานการณ์ระหว่างประเทศ

แม้แต่นักวิจารณ์ที่รุนแรงชาวรัสเซีย ยังยอมรับว่ารัสเซียดำเนินนโยบายต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดครึ่งหลังของปี 2019 ขณะที่หลายเวทีระหว่างประเทศ อาจไม่เห็นวาระรัสเซียเป็นหุ้นส่วนที่น่าร่วมงานกัน แต่ไม่สามารถปฏิเสธได้เลยว่ารัสเซียได้รับประโยชน์เหนือชาติมหาอำนาจอื่น ซึ่งเป็นสิ่งที่ทั้งประเทศที่เป็นพันธมิตรและศัตรูของรัสเซียต่างให้การยอมรับระบบของโลกในปี 2020 จะยิ่งไร้เสถียรภาพมากขึ้น ส่วนหนึ่งอาจมาจากการล่ม สลายบางส่วนของระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเดิม ก่อเกิด ปรากฏการณ์ลูกโซ่แห่งความแตกแยก เป็นความท้าทายต่อนานาประเทศในการจัดการกับปัญหา ทำให้รัสเซียจำเป็นต้องลดการมีส่วนร่วมในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศลง โดดเดี่ยวตัวเองจากความไม่แน่นอนจากโลกภายนอก และมุ่งมั่นแก้ปัญหาภายในประเทศ อย่างไรก็ตาม “ยุทธศาสตร์โดดเดี่ยวตนเอง” แม้ว่าอาจไม่ถาวร แต่อาจมีอันตรายอย่างน้อยสองประเด็น (1) **การโดดเดี่ยวเป็นสิ่งที่ไปไม่ได้ในโลกสมัยใหม่** ที่รัสเซียได้เข้าไปมีส่วนร่วมอย่างลึกซึ้งในการเมืองเศรษฐกิจ และสังคมโลก ซึ่งหมายถึงการละทิ้งความสำเร็จด้าน

การเมืองต่างประเทศตลอด 30 ปี และอาจทำให้การแก้ปัญหาภายในประเทศที่ต้องการความร่วมมือจากต่างประเทศทำได้ช้าลง และ (2) **รัสเซีย จะถูกทำให้ต้องปฏิบัติตามกฎใน “ระเบียบของโลกรใหม่” หรือ**

“ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศใหม่” ซึ่งกระทบต่อผลประโยชน์ของประเทศ และอาจเป็นกฎที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศอื่น เนื่องจากไม่มีส่วนร่วมในการสร้างกฎดังกล่าว ด้วยเหตุนี้ นโยบายต่างประเทศของรัสเซียในปี 2020 ควรมุ่งแก้ปัญหาในหลายภูมิภาคของโลก ควบคู่ไปกับการพัฒนาหลักการ รูปแบบ และกลไกความร่วมมือระหว่างประเทศใหม่สำหรับอนาคต ซึ่งอาจเร็ว เกินไปสำหรับการสร้างบ้านที่ชื่อว่า ระเบียบของโลกรใหม่ที่ต้องอาศัยความพยายาม อย่างไรก็ตาม รัสเซียกำลังดำเนินการในวิถีทางนี้ เช่น (1) **การใช้การทูตพหุภาคี ในการลดความขัดแย้ง** ระหว่าง ซีเรีย และประเทศในตะวันออกกลาง แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นของภูมิภาคนี้

ที่ควรมี “ระบบความมั่นคงร่วม (Collective Security)” ซึ่งนำเสนอโดยรัสเซีย (2) **ในเอเชีย รัสเซีย และประเทศหุ้นส่วนได้มุ่งมั่นพัฒนาหลักการใหม่** องค์กรระหว่างประเทศที่มีระบบประชาธิปไตยและโปร่งใส ซึ่งรวมถึงการขยายความร่วมมือของ “องค์การความร่วมมือแห่งเชี่ยงไฮ้ (Shanghai Cooperation Organization: SCO)” แนวคิด BRICS Plus ที่ขยายโอกาสความร่วมมือกับนานาประเทศนอก BRICS และความก้าวหน้าระหว่าง “สหภาพเศรษฐกิจยูเรเชีย (Eurasian Economic Union: EAEU)” กับ “แนวริเริ่มแถบและเส้นทาง (Belt and Road Initiative: BRI)” นอกจากนี้ รัสเซียยังแสดงบทบาทนำให้มีการขยายความร่วมมือระหว่าง BRICS กับ SCO ด้วยการเป็นเจ้าภาพในการประชุมประจำปี 2020 และ (3) **ความสัมพันธ์ระหว่างรัสเซีย-จีน ได้กลายเป็นแรงขับเคลื่อนในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ** ดังนั้นความร่วมมือในเวทีโลกที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งรวมถึงด้านความมั่นคง ที่จะเสริมสร้างความเข้มแข็งของทั้งสองประเทศ ทั้งอำนาจและการมีอิทธิพลในความสัมพันธ์ระดับโลก เป็นต้น สำหรับการลดความเสี่ยง และการลดต้นทุนของรัสเซีย การเลือกตั้งที่สหรัฐฯ ปี 2020 ที่ยังไม่มีความไม่ชัดเจน ซึ่งเป็นโอกาสดีของ รัสเซียในการปรับปรุงความสัมพันธ์ ถึงแม้ว่าจะมีคำแนะนำให้รอความชัดเจนหลังการเลือกตั้ง ซึ่งอาจช้าเกินไป รัสเซียควรแสวงหาช่องทางปรับปรุงความสัมพันธ์ที่ง่ายกว่าทางการเมือง เช่น ผ่านทาง “การทูตอย่างไม่เป็นทางการ (Track II Diplomacy)” เป็นต้น ทั้งนี้ยังควรรักษาความสัมพันธ์กับชาติในทวีปแอฟริกา ซึ่งนี้อาจเป็นตัวอย่างของปัญหา นโยบายต่างประเทศของรัสเซียที่จะต้องเผชิญในปี 2020

RIAC สรุปว่า รัสเซียได้แสดงให้เห็นถึงทักษะ การจัดการ ความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพ ในการรับมือกับความท้าทายด้านความมั่นคงระดับภูมิภาคและโลก ในปัจจุบัน ดังนั้นรัสเซีย ควรเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาระเบียบของโลกรใหม่ ซึ่งในปี 2020 จะครบรอบ 75 ปีของการสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 นับเป็นโอกาสดีที่รัสเซียจะเข้าไปมีส่วนร่วมทั้งในการบังคับวิถี และการสร้างองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อรับประกันความมีเสถียรภาพของภูมิภาคและโลก นอกจากนี้ยังหวังว่านักการเมือง ควรตระหนักถึงความรับผิดชอบที่ยิ่งใหญ่ และการแก้ปัญหาการเมืองอย่างเข้าใจ

สำหรับประเทศไทย การดำเนินยุทธศาสตร์และนโยบายการต่างประเทศ ควรคำนึงถึงผลประโยชน์ประเทศ ตลอดจนแสวงหาหนทางในการเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศ ผ่านการเสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนเชิงยุทธศาสตร์กับนานาประเทศ และควรสนับสนุนความเป็นแกนกลางของอาเซียน สำหรับกองทัพไทย ควรสร้างสภาวะที่พร้อมสำหรับการสนับสนุนดำเนินงานของประเทศและภูมิภาค ภายใต้กรอบความร่วมมือด้านความมั่นคงของอาเซียน

ที่มา : <https://russiancouncil.ru/en/analytcs-and-comments/analytcs/russian-foreign-policy-moving-into-2020-today-s-achievements-and-tomorrow-s-challenges/>